

[Formanden.]

8) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger vedrørende de indkaldte værnepligtiges økonomiske og sociale forhold [af Søgaard m. fl.].

Mødet hævet kl. 16.19.

15. møde.

Torsdag den 24. oktober kl. 13.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler arbejdsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om støtte til omskoling.

I skrivelse af gårs dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af vandløbsloven og forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter.

I skrivelse af gårs dato meddeler fiskeriministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om salg af fisk ved offentlig auktion.

I skrivelse af dags dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om egnsudvikling.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om avancement og forslag til lov om anmeldelse af vejledende priser m. v. har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om indfødsrets meddelelse har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Arbejdsministeren (Lauge Dahlgaard): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om støtte til omskoling.

Lovforslaget er det ene af de 3 forslag, som regeringen fremsætter med det formål at styrke erhvervsudviklingen i egnsudviklingsområderne.

De 2 andre lovforslag er handelsministerens forslag om ændringer i egnsudviklingsloven og finansministerens forslag om investeringsfradrag i egnsudviklingsområder.

Den erhvervsmæssige uddannelse af voksne har hidtil i væsentlig grad hvilet på det uddannelsessystem, der er skabt gennem loven af 18. maj 1960 om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere og gennem en efteruddannelsesordning for faglærte, der er baseret på en bevilling på finansloven. Disse uddannelsesordninger har været under hastig udbygning, og kurserne søges af et år for år stærkt stigende antal personer. Ordningerne tager bl. a. sigte på at fremme arbejdskraftens faglige og geografiske bevægelighed og går derfor ud på at give en systematisk uddannelse inden for bredere arbejdsområder. De forudsætter tillige, at tilstrækkelig rutine erhverves på arbejdspladsen.

Erfaringen har vist, at der er behov for, at de nævnte voksenuddannelser suppleres med omskolingsmuligheder, der tager mere direkte sigte på konkret foreliggende arbejdstilbud. Det gælder ikke mindst i egnsudviklingsområderne, hvor en stor del af den stedlige arbejdskraft i tilfælde af ansættelse i industrien stilles over for så afgørende erhvervsskifte, at tidligere tilegnede arbejdsrutiner ikke har stor værdi. Der kræves i disse tilfælde en omstilling, hvorved arbejdskraften ikke alene opnår den uddannelse, der kræves, men også den nødvendige rutine i industrielt arbejde og i det hele taget en tilvænning til arbejdsforholdene i industrien.

Behov for en sådan særlig omskolingsindsats kan foruden i egnsudviklingsområderne tillige foreligge, hvor der som følge af, at virksomheder har indskrænket eller helt indstillet driften, midlertidigt er særlige beskæftigelsesvanskeligheder inden for bestemte lokale eller faglige områder. Særlige

[Arbejdsministeren.]

omskolingsforanstaltninger kan også være nødvendige for at skaffe beskæftigelse for særlige grupper, som det har vist sig vanskeligt at anvise arbejde, f. eks. ældre personer, der er blevet ledige.

De således foreliggende behov for omskoling har derfor en anden karakter end de mere generelle uddannelsesbehov, der dækkes af de eksisterende uddannelsesordninger. Deres nærmere art og omfang er imidlertid vanskelige at overse, så længe et erfaringsgrundlag savnes.

Det vil derfor ikke være rimeligt på nuværende tidspunkt at lægge sig fast på mere detaljerede regler, og regeringen foreslår derfor, at omskolingsordningen foreløbig gennemføres som en forsøgsordning ved, at der gives arbejdsministeren bemyndigelse til i resten af dette finansår og de 2 næste finansår at yde støtte til omskoling inden for en samlet beløbsramme af 20 mill. kr. Jeg bemærker i denne forbindelse, at spørgsmålet om et fælles lovgrundlag for de arbejdsmarkedsuddannelser, jeg hidtil har omtalt, agtes taget op inden udløbet af 1970-71.

Efter forslaget er det en forudsætning for at iværksætte eller yde støtte til omskoling, at deltagerne i omskolingen er i en sådan situation, at de har brug for en omstilling, det vil sige, at de er ledige eller forventes at blive ledige. Omskoling skal også kunne gennemføres for personer, der helt eller delvis må opgive deres erhverv. Jeg tænker hermed bl. a. på erhvervsdrivende inden for landbruget og detailhandelen. Omskoling skal endelig kunne iværksættes for personer, der efter længere tids fravær vender tilbage til arbejdsmarkedet, f. eks. husmødre, der søger erhvervsarbejde.

Den støtte, der efter forslaget skal kunne ydes til omskoling, kan have form af en konsulentbistand, hvorved uddannelseskonsulenter stilles til rådighed for erhvervs virksomheder og organisationer for i samarbejde med virksomheden og den offentlige arbejdsformidling at vurdere, hvilken indsats der er påkrævet, og medvirke ved tilrettelæggelsen af sådanne omskolingsplaner, som er nødvendige til supplerende af de bestående uddannelsesmuligheder.

Omskolingsstøtten tænkes endvidere ydet ved iværksættelse af eller støtte til omsko-

lingskurser, der i situationer, hvor beskæftigelsesforholdene for bestemte grupper af arbejdskraften eller inden for bestemte geografiske områder eller bestemte arbejdsområder er særlig vanskelige, sætter ledighedsramte personer i stand til at tage arbejde inden for områder, hvor der foreligger tilbud om arbejde.

Det er endvidere hensigten at fortsætte med de allerede gennem nogen tid afholdte orienteringskurser med henblik på valg af erhverv eller uddannelse.

Særligt i egnsudviklingsområder er det hensigten at iværksætte eller støtte kurser, der tager sigte på omskoling til varigere arbejde på bestemte erhvervs virksomheder, og at yde støtte til omskoling under produktivt arbejde på erhvervs virksomheder med det formål at give nyantagen arbejdskraft rutine og opøvelse i nødvendige færdigheder. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at handelsministeren i sit forslag om ændringer i egnsudviklingsloven foreslår, at egnsudviklingslovens bestemmelser om tilskud til virksomheder til oplæring og træning af arbejdskraft ophæves.

Støtte til omskoling under produktivt arbejde tænkes ydet i tilfælde, hvor virksomheder etablerer sig eller foretager en i forhold til virksomhedens størrelse væsentlig udvidelse eller væsentlig omlægning af produktionen. Støtten vil først og fremmest bestå i omskolingsstøtte til den arbejdskraft, der antages af virksomheden, jfr. senere, men tillige i den konsulenttjeneste, der som nævnt skal stå til rådighed for erhvervs virksomhederne. Endvidere skal der kunne gives støtte til uddannelse af virksomhedens arbejdsledere og formænd med henblik på disses medvirken ved omskolingen, men derimod ikke til deres aflønning under omskolingen.

Lovforslaget åbner mulighed for at støtte deltagere økonomisk i omskolingsperioden. Støtten skal kunne ydes ikke alene til deltagere i omskoling, der iværksættes efter nærværende lovforslag, men også til deltagere i andre korte kurser, såfremt deltagelsen i kurserne formidles af den offentlige arbejdsformidling med henblik på en omskoling af den pågældende.

De nærmere regler for ydelse af omskolingsstøtte er endnu ikke udformet, men vil blive fastlagt efter indstilling fra det ud-

[Arbejdsministeren.]

valg, der foreslås nedsat for at bistå ved administrationen af ordningen. Ved udformningen af reglerne om omskolingsstøtten må der på den ene side tages hensyn til de godtgørelsesordninger, der allerede eksisterer for uddannelsen af ikke-faglærte arbejdere og efteruddannelsen af faglærte, og på den anden side til eventuelle støtteordninger, der måtte blive gennemført mere generelt for kortvarige voksenuddannelser.

I tilfælde, hvor omskoling finder sted under deltagelse i produktivt arbejde i en erhvervsvirksomhed, skal omskolingsstøtten kun være af en sådan størrelse, at den i forbindelse med arbejdslønnen svarer til overenskomstmessig løn, og støtten skal nedsættes i løbet af omskolingsperioden, efterhånden som arbejdernes produktive indsats forøges.

Jeg benytter lejligheden til at bemærke, at de eksisterende godtgørelsesordninger for faglærte og ikke-faglærte er baseret på arbejdsløshedsunderstøttelsen. Disse godtgørelsesordninger må derfor tages op til overvejelse, når der på grundlag af indstilling fra arbejdsløshedsforsikringsudvalget af 1964 er taget stilling til ændringer i arbejdsløshedsforsikringsloven. Endvidere vil det af undervisningsministeriet nedsatte udvalg, der behandler den fremtidige støtteordning for unge under uddannelse, som bekendt afgive betænkning om kort tid. Tiden vil herefter være moden til på mere generelt grundlag at tage hele spørgsmålet om støtten, der bør ydes under kortvarige erhvervs-mæssige uddannelser for voksne, op til behandling.

Lovens administration agtes indtil videre varetaget af arbejdsministeriet med støtte af et udvalg med repræsentanter for hovedorganisationerne. Efteruddannelsen af faglærte administreres ligeledes af arbejdsministeriet med bistand af et udvalg med repræsentanter for hovedorganisationerne, medens uddannelsen af ikke-faglærte arbejdere administreres af det efter uddannelsesloven nedsatte uddannelsesråd, hvis sekretariat ligger uden for arbejdsministeriet. Det er hensigten, at de 3 uddannelsesområder skal administreres i nøjeste indbyrdes kontakt, således at en koordinering gennemføres i videst muligt omfang. Ved gennemførelsen af omskoling i egnsudviklings-

områderne vil man endvidere holde nær kontakt med egnsudviklingsdirektoratet.

På lokalt plan vil de offentlige arbejdsformidlingskontorer få vigtige opgaver i forbindelse med ordningens administration, idet kontorerne bl. a. vil have til opgave at afgøre, om en person opfylder betingelserne for at deltage i omskoling og for at oppebære omskolingsstøtte. De kommende lokale arbejdsmarkedsnævne vil ligeledes blive søgt inddraget i ordningens gennemførelse.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg skal herved have den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring af vandløbsloven.

Forslaget er i princippet og alle væsentlige enkeltheder identisk med det forslag, som jeg fremsatte den 12. februar 1968. Lovforslaget blev efter 1. behandling her i tinget henvist til et udvalg, som imidlertid ikke kunne nå at afslutte arbejdet inden samlingens slutning.

I det nu foreliggende lovforslag er ikrafttrædelsestidspunktet i § 2 udskudt til 1. april 1970, da administrationen af vandløbsforhold og spildevandsanlæg i hovedsagen påhviler kommunale myndigheder og den effektivisering, som forslaget tilsigter ved indførelse af et amtskommunalt tilsyn med primærkommunernes spildevandsanlæg, ikke med rimelighed kan gennemføres kort tid inden den ny kommunestruktur træder i kraft.

I lovforslaget er nu indarbejdet en række ændringer som følge af lov nr. 223 af 31. maj 1968 om kommunernes styrelse, dels rene formaliteter som f. eks. at ændre „sognevandløb“ til „kommunevandløb“, dels regler for de administrative opgavers fordeling mellem primærkommuner og amtsråd inden for vandløbslovens område.

I så henseende er vandløbsloven vel det første forslag til en administrativ lov, der følger hensigterne i kommunalreformen op. Den foreslåede ordning vil endvidere give en efter danske forhold naturlig tillem্পning af det system, som anbefales af internationalt plan (ECE), og som min forgænger omtalte ved fremsættelsen den 8. december 1967.